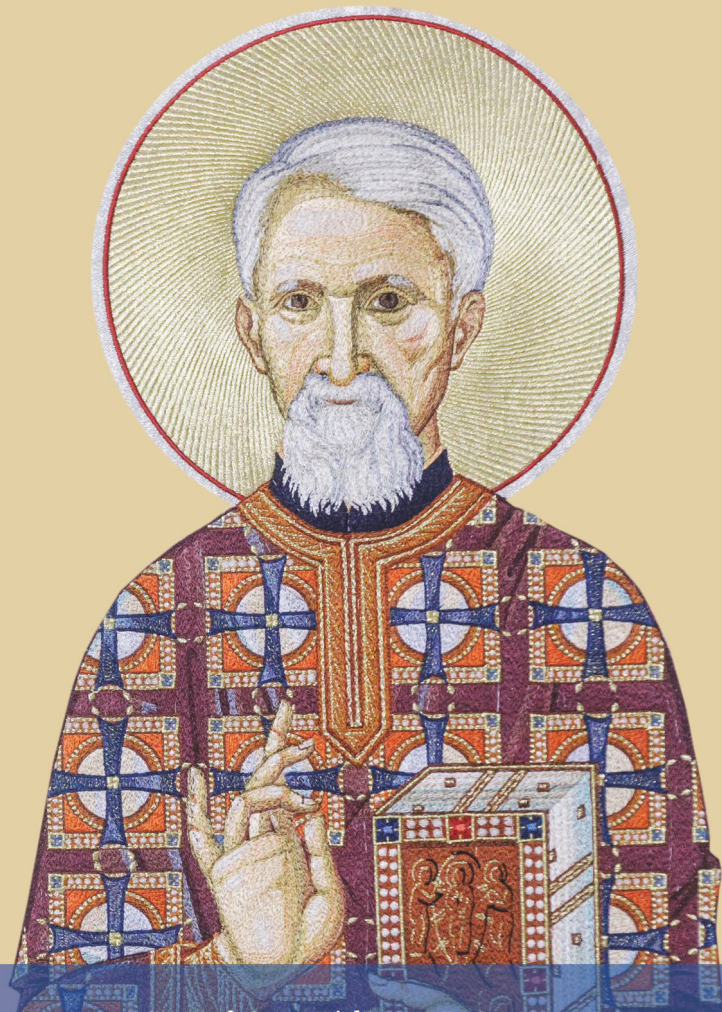




Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Pr. Ion Vicovan,
Pr. Ioan C. Teșu, Pr. Emilian-Iustinian Roman,
Arhim. Hrisostom Rădășanu,
Pr. Cristian-Alexandru Barnea
(editori)

„HAIDE, DOAMNE... HAI SĂ VORBIM...”

Întâlnirea cuvintelor cu taina Cuvântului

Volum omagial cu prilejul canonizării
Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae

2

**Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Pr. Ion Vicovan,
Pr. Ioan C. Teșu, Pr. Emilian-Iustinian Roman,
Arhim. Hrisostom Rădășanu,
Pr. Cristian-Alexandru Barnea
(editori)**

**„HAIDE, DOAMNE...HAI SĂ VORBIM...”.
Întâlnirea cuvintelor cu taina Cuvântului**

*Volum omagial cu prilejul canonizării
Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*

Volumul II

Colecția „Dumitru Stăniloae”, seria *Universitas*

Coordonatori seria *Universitas*:

Pr. conf. univ. dr. Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu

Pr. conf. univ. dr. Emilian-Iustinian Roman

Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

"Haide, Doamne... hai să vorbim..." - Întâlnirea cuvintelor cu taina
cuvântului : volum omagial cu prilejul canonizării Părintelui Profesor
Dumitru Stăniloae / ed.: pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, pr. Ion Vicovan,
pr. Ioan C. Teșu, - Iași : Doxologia, 2025
2 vol.

ISBN 978-630-301-253-7

Vol. 2. - 2025. - ISBN 978-630-301-255-1

I. Hârlăoanu, Paul-Cezar (ed.)

II. Vicovan, Ion (ed.)

III. Teșu, Ioan C. (ed.)

2

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține integral autorilor.

Referent lingvistic (limba franceză): Prof. univ. dr. habil. Felicia Dumas

Referent lingvistic (limba engleză): Conf. univ. dr. Sorina Chiper

Ilustrație copertă: Acoperământul sfințelor moaște ale Sfântului Preot Mărturisitor
Dumitru Stăniloae, realizat la Mănăstirea „Sfinții Atanasie și Chiril” - Copou din Iași.

Foto: Pr. Silviu Cluci - Doxologia.ro

© Doxologia, 2025

ISBN general: 978-630-301-253-7

ISBN vol. 2: 978-630-301-255-1

**Pr. Paul-Cezar Hârlăoanu, Pr. Ion Vicovan,
Pr. Ioan C. Teșu, Pr. Emilian-Iustinian Roman,
Arhim. Hrisostom Rădășanu,
Pr. Cristian-Alexandru Barnea
(editori)**

**„HAIDE, DOAMNE...HAI SĂ VORBIM...”.
Întâlnirea cuvintelor cu taina Cuvântului**

*Volum omagial cu prilejul canonizării
Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*

Volumul II

DOXOLOGIA

Iași, 2025

Redactor: Cristina Muraru
Tehnoredactori: Rema Zugravu, Alina Andrei,
Ștefan Adăscălițe, Valentin Grosu
Design copertă: Lucian Dragomir
Prepress: Leonard Lunguleac

Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: 0232216693; Fax: 0232216694
E-mail: edituradoxologia@gmail.com
 Editura Doxologia

Comenzi:
<http://edituradoxologia.ro>
Email: comenzi@edituradoxologia.ro
Tel.: +40 724 550 463

CUPRINS

Liniștea rugăciunii

Dumitru Horia Ionescu 7

I. Teologie sistematică

Părintele Mărturisitor Dumitru Stăniloae: teologia – harismă și responsabilitate

Pr. prof. univ. dr. Ioan C. Teșu 13

Hristologia Părintelui Dumitru Stăniloae.

Experiența credinței și iubirii de Hristos și de oameni

Pr. prof. univ. dr. Gheorghe Petraru 41

Mereu fascinantul model în teologie și viața creștină:

Părintele și Profesorul nostru Dumitru Stăniloae

Prof. univ. dr. Vasile Cristescu 69

Părintele Dumitru Stăniloae în limba și cultura franceză

Prof. univ. dr. habil. Felicia Dumas 85

Sfântul Dumitru Stăniloae, fenomenolog al religiei.

Note de lectură

Conf. univ. dr. Constantin Iulian Damian 97

Reformare, transformare, transfigurare sau simplu, drumul către sfințenie, cu Părintele Dumitru Stăniloae

Pr. conf. univ. dr. Dan Sandu 113

Dumitru Stăniloae: l'icône sainte de l'Orthodoxie

Pr. conf. univ. dr. Adrian Dinu 149

L'édifice ecclésial et le corps humain. Quelques éléments d'anthropologie philocalique	
<i>Pr. lect. univ. dr. Cristian-Alexandru Barnea</i>	175
Simbolul și icoana în teologia Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae	
<i>Lect. univ. dr. Petru Sofragiu</i>	199
Legătura dintre sufletul și trupul omului în gândirea Părintelui Dumitru Stăniloae	
<i>Pr. lect. univ. dr. Petru Cernat</i>	213
Puterea Cuvântului în viața lumii. Repere hristologice ale teologiei Părintelui Dumitru Stăniloae reflectate în misiunea Bisericii Ortodoxe	
<i>Pr. asist. univ. dr. Gheorghe Mihalache</i>	231
Forme paradoxale de intenționalitate în teologia Părintelui Stăniloae. Un posibil dialog în marginea noțiunii de fenomen saturat din fenomenologia lui J. L. Marion	
<i>Pr. dr. Daniel Isai</i>	247

II. Teologie ortodoxă. Asistență socială

The Christian Mission in the Works of the Church Fathers	
<i>Conf. univ. dr. Carmen-Gabriela Lăzăreanu</i>	271
Slujirea filantropică a Bisericii reflectată în publicistica Părintelui Academician Dumitru Stăniloae	
<i>Lect. univ. dr. Petronela Polixenia Nistor</i>	289
Filantropia în opera Părintelui Dumitru Stăniloae	
<i>Pr. lect. univ. dr. Ilarion Mățâ</i>	311

LINIȘTEA RUGĂCIUNII

Dumitru Horia Ionescu*

În minunata pictură de la Voroneț raiul este un tărâm al liniștii și păcii, spre deosebire de iad unde păcătoșii despuiați sunt într-o continuă și istovitoare forfotă. Aceasta ar fi o primă deosebire, consistentă, a hotarului dintre bine și rău. Am privit pentru prima dată această frescă împreună cu bunicul meu. M-a încurajat ca această foarte expresivă pictură a Voronețului să devină pentru mine program, o încercare de a-mi înțelege propria existență după un precept aparent ușor de înțeles, dar teribil de greu de aplicat, ținând cont de programul zilnic plin de mici evenimente ce se cer pe loc rezolvate.

Doresc să repet și aici că nu trăiesc într-o obsesivă și permanentă raportare la cunoscutul meu bunic. Mi-am construit un mic univers al meu, în care îmi asum greșelile și înfrângerile, dar nu-mi supra-evaluez succesele. Uneori mai am și reușite. Atunci este reconfortant să văd cum, din când în când, eforturile istovitoare și nopțile nedormite se termină cu bine. În același timp, aceste nopți nedormite nu sunt neapărat insuportabile. Atunci, îmi vine adesea în minte, cum demult, acum o jumătate de secol, mă obișnuisem să mă sfătuiesc cu bunicul meu. De fapt, era mai mult un monolog, mă asculta cu multă răbdare, iar eu îmi puneam ordine în gânduri, încurajat de liniștea lui și de convingerea că ceea ce-mi va propune el mă va ajuta cu siguranță. Am nostalgia sfaturilor sale care, chiar dacă nu erau rezolvarea facilă voită de mine, știam că sunt sincere și date

* Editura Herder, Freiburg, Germania.

numai din dorința de a-mi fi bine. Odată, o jurnalistă mi-a explicat că trebuie să-mi fi fost, și să-mi fie mai departe, foarte greu în viață, având un asemenea bunic. Nu-mi este, și nici nu înțeleg de ce ar trebui să-mi fost, și să-mi fie mai departe, greu cu el. Mi-aș fi dorit să nu fie o diferență de 56 de ani între noi. Am fost la o depărtare de două generații și, dacă el s-a străduit mereu să se apropie de preocupările mele, mie mi-a fost mai greu să depășesc ceea ce era specific copilăriei și adolescenței. Este normal, chiar bine, să fie așa. Am avut o adolescență fericită, permanent preocupat de propriile revolte și acțiuni lipsite de orice logică. Îi datorez bunicului acei ani frumoși, în care m-a ocrotit și înțeles. El, cel care va fi canonizat, a fost bunicul care mă înțelegea când, în loc să fiu la liceu, mă duceam la cinematograful sau jucam până la epuizare rugby. Faptul că eram primit într-o echipă importantă de juniori, că eram parte dintr-un întreg la care aspirasem, mă făcea să fiu foarte mândru, dar și mărginit, prea legat de realitatea iluzorie a unui banal și trecător eveniment sportiv. Bunicul meu mă înțelegea, încerca să mă corecteze, mă iubea cu o forță care depășea faptul că uneori era dezamăgit în ceea ce mă privește. Nu mi-a cerut vreodată să fiu altfel, așa cum el, poate, și-ar fi dorit. Realitatea mea de atunci, legătura mea cu el, banalitatea relației unui bunic iubitor cu un nepot ce trăia în lumea lui, mă preocupă în încercarea de a-mi defini, la nivelul înțelegerii mele, statutul sfințeniei.

Era bunicul meu, care m-a însoțit o dată la stadion pentru a înțelege miezul pasiunii mele, dar el era și cel care îi învăța pe cei credincioși că importanța rugăciunii perseverente este drumul către sfințenie. Din acest motiv, mă întreb unde începe cineva, el de exemplu, să fie altfel decât cei obișnuiți, cei mediocri, fără merite deosebite, care nu reușesc să se roage așa cum o făcea el.

Sunt la vârsta la care bunicul și-a reclădit cariera, a luat-o de la început după închisoare, și nu era speriat, nici temător în ceea ce-și propunea să facă. Din acest motiv, mi-ar fi plăcut să-l întreb

de unde își trage el puterea faptei. Aș fi vrut să discut cu el pornind de la felul cum înțeleg eu acum lucrurile, dar mai ales să-l întreb despre cele ce-mi sunt acum greu de explicat. Aș vrea să-i pun mult mai multe întrebări decât o făceam odinioară. Poate cea mai importantă dintre ele ar fi: care este legătura dintre liniște, seninătate, și rugăciune. În „Teologia Dogmatică” stă scris că omul are calitatea de „spirit întrupat”. Trupul și sufletul sunt „amândouă create după chipul lui Dumnezeu”. Pornind de la această minunată evidență, avem doar o cale prin care putem să-i mulțumim Domnului că beneficiem de ceea ce am putea numi fundamentul existenței noastre. Odată ce am intuit statutul nostru de privilegiați, răspunsul firesc ar fi recunoștința permanentă. Suntem recunoscători prin rugăciune. A mulțumi presupune un dialog. Și aici, rugăciunea devine conversație. Mulțumirea pentru un dar include întâi și întâi dorința de a folosi ceea ce a fost dăruit și de a înmulți darul.

Pictura de la Voroneț îi arată pe cei rânduieți să fie în rai ca îmbrăcați frumos, așezați alături, în „cete”, foarte aproape unul de celălalt. Nimeni nu este singur în raiul pictat la Voroneț. Toți sunt în comuniune, într-o participare împreună, pe care eu o percep ca liniștitoare, conferind certitudinea că acum singurătatea este definitiv exclusă. În iad, vedem, cei aflați acolo sunt goi, despuiți și disperați, având aproape de ei doar ceea ce e mai rău și mai cumplit. Disperarea presupune agitație, ea este indiscutabil polul opus al liniștii și răbdării. Frumusețea, seninătatea serafică a raiului este datorată apropierii de Dumnezeu, este reșezare alături de Creator. În același timp, evident că raiul nu trebuie văzut ca un privilegiu, ca o favoare pe care divinitatea ne-o acordă, binevoitoare, din înălțimea cerurilor. Cine concepe raiul ca loc al privilegiaților greșeste, păcătuiește considerând Judecata de apoi ca fiind arbitrată, condusă de un judecător care se orientează după normele noastre, eminamente omenești, după simpatii și prejudecăți, ignorând ceea ce stă scris la

1 Timotei 2, 4: „[...] Mântuitorul nostru, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”.

Într-o conferință ținută în 1982, la Chicago, Părintele Dumitru le spunea teologilor americani: „Prin rugăciune eu știu că tot ce am și tot ce sunt e de la Dumnezeu. De abia prin rugăciune știu că fără Dumnezeu eu nu sunt nimic, sau foarte puțin consistent. De abia prin rugăciune eu ies din iluzia că sunt și voi dura prin mine”. Cine trăiește având rugăciunea ca o prioritate absolută trăiește „mai bine” în sensul existențial al cuvântului, chiar dacă o asemenea afirmație poate să fie considerată ca paradoxală. Și nu mă gândesc aici doar la certitudinea apropierii de Dumnezeu și a siguranței sufletești ce rezultă din certitudinea că tot ce am și ce sunt e de la Dumnezeu. Rugăciunea este opusul vieții în care cineva aleargă neconținut pentru a trece peste obstacole ispititoare care se tot multiplică, odată cu ambiția obsesivă de a le depăși. În poemul lui Goethe „Ucenicul vrăjitor”, învățăcelul unui vrăjitor face prin farmece ca o mătură să-i fie slugă și să-i aducă apă de la fântână pentru a umple o cadă de baie. Mătura începe să aducă apa, dar vrăjitorul ucenic nu o mai poate opri. Uitase formula magică care să oprească mătura. Și încercarea de a distruge mătura cu un topor eșuează, pentru că prin lovitura de topor mătura este tăiată în două, și fiecare parte aduce mai departe apă. De două ori mai mult decât înainte. La fel se întâmplă și cu ambiția noastră de a trece peste toate obstacolele vieții prin aroganță, deșertăciune și lene. Din acest motiv, rugăciunea este bariera care ne apără de furtuna existențială a singurătății care ne duce în iad. Să fim cu Dumnezeu, pentru că paradoxul credinței este chiar faptul că trecem mai ușor prin tot și toate.